

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
15.5.2021**

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΠΛΑΤΩΝ *Πρωταγόρας* 320c, 322a

Ἦν γάρ ποτε χρόνος ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἰμαρμένος γενέσεως, τυποῦσιν αὐτὰ θεοὶ γῆς ἔνδον ἐκ γῆς καὶ πυρὸς μείζαντες καὶ τῶν ὅσα πυρὶ καὶ γῆ κεράννυται. Ἐπειδὴ δ' ἄγειν αὐτὰ πρὸς φῶς ἔμελλον, προσέταξαν Προμηθεΐ καὶ Ἐπιμηθεΐ κοσμησαί τε καὶ νεῖμαι δυνάμεις ἐκάστοις ὡς πρέπει. Προμηθεῖα δὲ παραιτεῖται Ἐπιμηθεὺς αὐτὸς νεῖμαι, «Νείμαντος δέ μου», ἔφη, «ἐπίσκεψαι»· καὶ οὕτω πείσας νέμει. [...] Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὦν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα· λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὅτι χρήσαιτο. [...] Ἀπορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὖροι, κλέπτει Ἥφαιστου καὶ Ἀθηναῖς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρὶ—ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητὴν τῷ ἢ χρησίμην γενέσθαι—καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. Τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἄνθρωπος ταύτῃ ἔσχεν, τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ εἶχεν· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Δίῳ. Τῷ δὲ Προμηθεΐ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν—πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν—εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηναῖς καὶ Ἥφαιστου οἴκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνεῖτην, λαθῶν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἥφαιστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηναῖς δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται, Προμηθεῖα δὲ δι' Ἐπιμηθεῖα ὕστερον, ἥπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετέλθεν.

A1. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἰμαρμένος γενέσεως: Σε τι αναφέρεται ὁ υπογραμμισμένος τύπος; Να τεκμηριώσετε τὴν ἀπάντησή σας. (μονάδες 4)

A2. ἔλαθεν: Ποιο ἦταν τὸ λάθος τοῦ Ἐπιμηθεῖα, σύμφωνα με τὸ κείμενο που σας δόθηκε; (μονάδες 6)

Μονάδες 10

B1. Στην ἀρχαιότητα ἦταν πολὺ διαδεδομένη ἡ θεωρία γιὰ τὰ τέσσερα *στοιχεῖα* ἀπὸ τὴν ἀνάμειξη τῶν ὁποίων ἀπαρτίζονται καὶ μετασχηματίζονται ὅλα τὰ υλικά πράγματα. Σε ποιο σημεῖο τοῦ κειμένου ἐντοπίζεται ἡ παραπάνω ἀντίληψη; Να το γράψετε καὶ νὰ το σχολιάσετε.

Μονάδες 10

B2. Με ποια εφόδια μπόρεσε ο άνθρωπος να καταστεί homo faber; Να τα επισημάνετε και να εξηγήσετε με ποιον τρόπο τα απέκτησε, σύμφωνα με το αρχαίο κείμενο που σας δόθηκε.

Μονάδες 10

B3. Να συμπληρώσετε τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις, έτσι ώστε να επαληθεύονται οι ακόλουθες θέσεις:

- i. Ο παππούς του Πλάτωνα ονομαζόταν.....
- ii. Μία από τις πιο σημαντικές πηγές πληροφοριών για τη ζωή του Πλάτωνα είναι η 7^η.....
- iii. Ο Πλάτωνας, πριν αφιερώσει τη ζωή του στη φιλοσοφία, ασχολήθηκε με τηνποίηση.
- iv. Ο Πλάτωνας πραγματοποίησε ταξίδια στην Κάτω Ιταλία και στη
- v. Στην είσοδο της Ακαδημίας του Πλάτωνα υπήρχε μία επιγραφή στην οποία αναγραφόταν η φράση «..... μηδεις εισίτω».

Μονάδες 10

B4. είμαρμένος: Να γράψετε το ρήμα από το οποίο προέρχεται ο τύπος (μονάδες 4) και να σχηματίσετε τρεις ομόρριζες λέξεις, απλές ή σύνθετες, της νέας ελληνικής γλώσσας (μονάδες 6).

Μονάδες 10

B5. Στο κείμενο που ακολουθεί ο σοφιστής Αντιφών διατυπώνει πρωτοποριακές αντιλήψεις για τα δεδομένα της εποχής του αναφορικά με την ισότητα των ανθρώπων. Εντοπίζετε στο αρχαίο κείμενο αντίστοιχες απόψεις; Αν ναι, να καταγράψετε το αντίστοιχο σημείο του κειμένου και στη συνέχεια να συσχετίσετε τις απόψεις του Πρωταγόρα και του Αντιφώντα.

Όσους προέρχονται από αρχοντικούς γονείς τους υπολογίζουμε και τους σεβόμαστε, ενώ όσους είναι από άσημα σπίτια ούτε τους υπολογίζουμε ούτε τους σεβόμαστε. Ως προς αυτό συμπεριφερόμαστε σαν βάρβαροι, αφού από τη φύση είμαστε πλασμένοι όλοι, Έλληνες και βάρβαροι, όμοιοι σε όλα. Θα το διαπιστώσουμε αν εξετάσουμε όσα πράγματα είναι από τη φύση αναγκαία σε όλους τους ανθρώπους: τη δυνατότητα να τα εξασφαλίσουν την έχουν εξίσου όλοι, και σε σχέση με αυτά δεν υφίσταται ανάμεσά μας καμιά διάκριση σε βαρβάρους και Έλληνες· γιατί όλοι αναπνέουμε με το στόμα και τη μύτη, και τρώμε με τα χέρια. . .

ΑΝΤΙΦΩΝ [DK 44 – μτφρ. Ν. Μ. Σκουτερόπουλος]

Μονάδες 10

Γ.ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ,1.8.1-4

Στο παρακάτω απόσπασμα ο ιστορικός αναφέρει ότι τα παλαιότερα χρόνια οι μόνιμοι κάτοικοι στα περισσότερα νησιάήτανληστές και υποστηρίζει ότι η Ελλάδα άρχισε να ευημερεί μετά την κατάπαυση των ληστρικών επιδρομών.

Καὶ οὐχ ἦσσαν λησταὶ ἦσαν οἱ νησιῶται, Κᾶρες τε ὄντες καὶ Φοίνικες· οὗτοι γὰρ δὴ τὰς πλείστας τῶν νήσων ὤκησαν. μαρτύριον δέ· Δήλου γὰρ καθαιρομένης ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ καὶ τῶν θηκῶν ἀναιρεθειῶν, ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν τῇ νήσῳ, ὑπὲρ ἡμισυ Κᾶρες ἐφάνησαν, γνωσθέντες τῇ τε σκευῇ τῶν ὄπλων ξυντεθαμμένη καὶ τῷ τρόπῳ ᾧ νῦν ἔτι θάπτουσιν. Καταστάντος δὲ τοῦ Μίνω ναυτικοῦ πλοῖμώτερα ἐγένετο παρ' ἀλλήλους (οἱ γὰρ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτεπερ καὶ τὰς πολλὰς αὐτῶν κατώκιζε), καὶ οἱ παρὰ θάλασσαν ἄνθρωποι μᾶλλον ἤδη τὴν κτῆσιν τῶν χρημάτων ποιούμενοι βεβαιότερον ὤκουν, καὶ τινες καὶ τείχη περιεβάλλοντο ὡς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γινόμενοι· ἐφιέμενοι γὰρ τῶν κερδῶν οἱ τε ἦσσοις ὑπέμενον τὴν τῶν κρεισσόνων δουλείαν, οἱ τε δυνατώτεροι περιουσίας ἔχοντες ἐποιοῦντο ὑπηκόους τὰς ἐλάσσους πόλεις. Καὶ ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ μᾶλλον ἤδη ὄντες ὕστερον χρόνῳ ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευσαν.

Δήλου καθαιρομένης: ὅταν γινόταν ἡ κάθαρση τῆς Δήλου, **τῶν θηκῶν:** οἱ τάφοι, **τῇ σκευῇ τῶν ὄπλων:** ἀπὸ τοῦ οπλισμοῦ, **πλοῖμώτερα ἐγένετο παρ' ἀλλήλους:** οἱ θαλάσσιες συγκοινωνίες ἐγίναν ἀσφαλέστερες, **ἀνέστησαν:** διώχθηκαν, **βεβαιότερον ὤκουν:** ἀρχίζαν νὰ ἔχουν μόνιμη κατοικία, **οἱ ἦσσοις:** οἱ ἥττους (:ἡττονες).

Δήλος, Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς (UNESCO)

Γ1. Να μεταφράσετε το παρακάτω απόσπασμα: «οἱ παρὰ θάλασσαν ἄνθρωποι ... ἐποιοῦντο ὑπηκόους τὰς ἐλάσσους πόλεις.».

Μονάδες 10

Γ2. Ποιο γεγονός αναφέρει ο Θουκυδίδης στο παραπάνω κείμενο για να αποδείξει ότι μόνιμοι κάτοικοι των περισσότερων νησιών ήταν οι ληστές και στη συγκεκριμένη περίπτωση οι Κάρες;

Μονάδες 10

Γ3.α. «καὶ τῶν θηκῶν ἀναιρεθειῶν, ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν τῇ νήσῳ, ὑπὲρ ἡμῶν Κἄρες ἐφάνησαν, γνωσθέντες τῇ τε σκευῇ τῶν ὀπλων»:i. Να μεταφέρετε τις μετοχές του παραπάνω αποσπάσματος – όπου βρίσκονται – στον ενικό αριθμό (μονάδες 3).ii. Να εντοπίσετε τα δευτερόκλιτα ουσιαστικά του παραπάνω χωρίου και να τα μεταφέρετε στην ίδια πτώση στον άλλο αριθμό (μονάδες 2).

Γ3.β. «ὑπὲρ ἡμῶν Κἄρες ἐφάνησαν, γνωσθέντες τῇ τε σκευῇ τῶν ὀπλων ξυντεθαμμένη καὶ τῷ τρόπῳ ᾧ νῦν ἔτι θάπτουσιν. Καταστάντος δὲ τοῦ Μίνω ναυτικοῦ πλοῖμώτερα ἐγένετο παρ' ἀλλήλους»:i. Να μεταφέρετε τους υπογραμμισμένους ρηματικούς τύπους στο απαρέμφατο του ίδιου χρόνου στη φωνή που βρίσκονται (μονάδες 3).ii. Να εντοπίσετε όλους τους ρηματικούς τύπους του αποσπάσματος που βρίσκονται σε παθητικό αόριστο (α' ή β') και να

γράψετε το β'ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ίδιου χρόνου (μονάδες 2).

Μονάδες 10

Γ4.α. «καὶ οἱ παρὰ θάλασσαν ἄνθρωποι μᾶλλον ἤδη τὴν κτῆσιν τῶν χρημάτων ποιούμενοι βεβαιότερον ὥκουν, καὶ τινες καὶ τείχη περιεβάλλοντο ὡς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γιγνόμενοι»: Να εντοπίσετε στο παραπάνω απόσπασμα τους ονοματικούς προσδιορισμούς που βρίσκονται σε γενική πτώση (μονάδες 2) και να τους αναγνωρίσετε (μονάδες 2).

Γ4.β. «οὔτοι γὰρ δὴ τὰς πλείστας τῶν νήσων ὥκησαν.»: Να ξαναγράψετε στο τετράδιό σας την παραπάνω πρόταση μετατρέποντας την ενεργητική σύνταξη σε παθητική (μονάδες 3).

Γ4.γ. «Καὶ οὐχ ἦσσαν λησται ἦσαν οἱ νησιῶται»: Να μεταφέρετε την παραπάνω πρόταση στον πλάγιο λόγο χρησιμοποιώντας απαρεμφατική σύνταξη με εξάρτηση από τη φράση : **Οὔτος ἔφη** (μονάδες 3).

Μονάδες 10